Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ANTHONY MICHAEL COLLINS
της 28ης Σεπτεμβρίου 2023 [1]

Υπόθεση C-509/22

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli
κατά
Girelli Alcool Srl

[αίτηση του Corte suprema di cassazione
(Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου, Ιταλία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Φορολογία – Ειδικοί φόροι κατανάλωσης – Οδηγία 2008/118/ΕΚ – Άρθρο 7, παράγραφος 4 – Απαιτητό των ειδικών φόρων κατανάλωσης – Θέση προϊόντων σε ανάλωση – Απαλλαγή σε περίπτωση ολικής καταστροφής ή ανεπανόρθωτης απώλειας προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης υπό καθεστώς αναστολής – Τυχαίο γεγονός – Άδεια από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους – Ανεπανόρθωτη απώλεια οφειλόμενη σε μη σοβαρό πταίσμα υπαλλήλου του εγκεκριμένου αποθηκευτή»

Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως από το Corte suprema di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ιταλία) ανέκυψε στο πλαίσιο άρνησης της Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (Υπηρεσίας Τελωνείων και Μονοπωλίων, Ιταλία, στο εξής: Υπηρεσία Τελωνείων) να χορηγήσει στην Girelli Alcool Srl (στο εξής: Girelli), ιταλική εταιρία με εγκεκριμένη αποθήκη αιθυλικής αλκοόλης καθώς και εγκαταστάσεις μετουσίωσης και συσκευασίας, απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης για ποσότητα καθαρής αιθυλικής αλκοόλης η οποία χάθηκε οριστικά λόγω σφάλματος ενός εκ των υπαλλήλων της Girelli.

2. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να του παρασχεθούν κατευθύνσεις ως προς την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118/ΕΚ [2]. Διερωτάται εάν η έννοια «τυχαίο γεγονός» πρέπει να ερμηνεύεται κατά τον ίδιο τρόπο με την έννοια «ανωτέρα βία» και εάν καλύπτει περιπτώσεις στις οποίες η ανεπανόρθωτη απώλεια προϊόντος που υπόκειται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης επήλθε λόγω αμέλειας ή μη σοβαρού πταίσματος υπαλλήλου του εγκεκριμένου αποθηκευτή. Αμφισβητεί επίσης τη συμβατότητα εθνικής νομοθετικής διάταξης η οποία, για τους σκοπούς της χορήγησης απαλλαγής από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης, εξισώνει το μη

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

[2] Οδηγία του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης και για την κατάργηση της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ (ΕΕ 2009, L 9, σ. 12). Από τις 13 Φεβρουαρίου 2023, η οδηγία (ΕΕ) 2020/262 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 2019, για τη θέσπιση του γενικού καθεστώτος των ειδικών φόρων κατανάλωσης (ΕΕ 2020, L 58, σ. 4), αναδιατύπωσε και κατάργησε την οδηγία 2008/118.

σοβαρό πταίσμα με τυχαίο γεγονός και με ανωτέρα βία. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το περιεχόμενο της άδειας που δύνανται να χορηγούν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών δυνάμει της εν λόγω διάταξης.

Νομικό πλαίσιο

Δίκαιο της Ένωσης

3. Κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 9 της οδηγίας 2008/118:

«(8) Δεδομένου ότι, για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η έννοια και οι προϋποθέσεις σχετικά με το απαιτητό των ειδικών φόρων κατανάλωσης πρέπει να ταυτίζονται σε όλα τα κράτη μέλη, είναι απαραίτητο να καταστεί σαφές σε κοινοτικό επίπεδο πότε τα προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης τίθενται σε ανάλωση και ποιος είναι ο υπόχρεος για την καταβολή του ειδικού φόρου κατανάλωσης.

(9) Δεδομένου ότι ο ειδικός φόρος κατανάλωσης αποτελεί φόρο επί της κατανάλωσης ορισμένων προϊόντων, δεν θα πρέπει να βαρύνει τα υποκείμενα σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης προϊόντα τα οποία, σε ορισμένες περιπτώσεις, έχουν καταστραφεί ή έχουν υποστεί ανεπανόρθωτη απώλεια.»

4. Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία θεσπίζει το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται άμεσα ή έμμεσα στην κατανάλωση των κάτωθι προϊόντων (εφεξής “προϊόντα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης”):

[…]

β) αλκοόλη και αλκοολούχα ποτά που εμπίπτουν στις οδηγίες [92/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στην αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά (ΕΕ 1992, L 316, σ. 21)] και [92/84/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την προσέγγιση των συντελεστών των ειδικών φόρων κατανάλωσης για τα αλκοολούχα ποτά και την αλκοόλη (ΕΕ 1992, L 316, σ. 29)],

[…]».

5. Το άρθρο 2 της οδηγίας 2008/118 προβλέπει τα ακόλουθα:

«Τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης κατά:

α) την παραγωγή τους […] στο έδαφος της [Ευρωπαϊκής Ένωσης],

β) την εισαγωγή τους στο έδαφος της [Ευρωπαϊκής Ένωσης]».

6. Το κεφάλαιο ΙΙ της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Απαιτητό, επιστροφή και απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης», περιέχει το τμήμα 1, το οποίο φέρει τον τίτλο «Χρόνος και τόπος όπου καθίσταται απαιτητός ο φόρος», στο οποίο περιλαμβάνεται το άρθρο 7, που ορίζει τα εξής:

«1. Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης καθίσταται απαιτητός κατά το χρόνο και στο κράτος μέλος θέσης σε ανάλωση των προϊόντων.

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως "θέση σε ανάλωση" νοείται:

α) η έξοδος υποκειμένων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων από ένα καθεστώς αναστολής, συμπεριλαμβανομένης της παράτυπης εξόδου,

β) η κατοχή υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων εκτός καθεστώτος αναστολής, για τα οποία δεν έχει επιβληθεί ειδικός φόρος κατανάλωσης δυνάμει των εφαρμοστέων διατάξεων του [ενωσιακού] δικαίου και της εθνικής νομοθεσίας,

γ) η παραγωγή υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της παράτυπης παραγωγής, εκτός καθεστώτος αναστολής,

δ) η εισαγωγή υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της παράτυπης εισαγωγής, εκτός εάν τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα υπαχθούν, αμέσως μετά την εισαγωγή, σε καθεστώς αναστολής.

[…]

4. Η ολική καταστροφή ή ανεπανόρθωτη απώλεια προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης υπό καθεστώς αναστολής από αιτία οφειλόμενη στην ίδια τη φύση του προϊόντος, σε τυχαίο γεγονός ή ανωτέρα βία ή ακόμη με την άδεια των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους δεν θεωρείται θέση σε ανάλωση.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, θεωρείται ότι τα προϊόντα έχουν υποστεί ολική καταστροφή ή ανεπανόρθωτη απώλεια όταν δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης.

Η ολική καταστροφή ή ανεπανόρθωτη απώλεια των εν λόγω υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων αποδεικνύεται κατά τρόπο ικανοποιητικό για τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους εντός του οποίου επήλθε η εν λόγω ολική καταστροφή ή ανεπανόρθωτη απώλεια ή, όταν δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός του τόπου όπου επήλθε η απώλεια, του κράτους μέλους εντός του οποίου διαπιστώθηκε.

5. Κάθε κράτος μέλος θεσπίζει τους δικούς του κανόνες και προϋποθέσεις για τον καθορισμό των απωλειών που αναφέρονται στην παράγραφο 4.»

Εθνική νομοθεσία

7. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, του decreto legislativo n. 504 – Testo unico delle disposizioni legislative concernenti le imposte sulla produzione e sui consumi e relative sanzioni penali e amministrative (νομοθετικού διατάγματος 504, κωδικοποιημένο κείμενο των νομοθετικών διατάξεων σχετικά με τους φόρους παραγωγής και κατανάλωσης, και τις συναφείς ποινικές και

διοικητικές κυρώσεις) της 26ης Οκτωβρίου 1995 [3], όπως τροποποιήθηκε από το decreto legislativo n. 48 – Attuazione della direttiva 2008/118/CE relativa al regime generale delle accise e che abroga la direttiva 92/12/CEE (νομοθετικό διάταγμα 48, περί εφαρμογής της οδηγίας 2008/118/ΕΟΚ σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης και για την κατάργηση της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ) της 29ης Μαρτίου 2010 [4], «ο ειδικός φόρος κατανάλωσης καθίσταται απαιτητός κατά τον χρόνο θέσης σε ανάλωση του προϊόντος εντός της επικράτειας».

8. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 504/1995 έχει ως ακολούθως:

«Σε περίπτωση ανεπανόρθωτης απώλειας ή ολικής καταστροφής προϊόντων που τελούν υπό καθεστώς αναστολής, χορηγείται ατέλεια, εφόσον ο υπόχρεος αποδεικνύει κατά τρόπο ικανοποιητικό για τις φορολογικές αρχές ότι η απώλεια ή η καταστροφή των προϊόντων οφείλεται σε τυχαίο γεγονός ή ανωτέρα βία. Με εξαίρεση τα βιομηχανοποιημένα καπνά, οι πράξεις που μπορούν να αποδοθούν σε μη σοβαρό πταίσμα τρίτων ή του ίδιου του υποκειμένου στον φόρο εξομοιώνονται με τυχαίο γεγονός και με ανωτέρα βία».

9. Το άρθρο 4, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 504/1995 ορίζει ότι «θεωρείται ότι τα προϊόντα έχουν υποστεί ολική καταστροφή ή ανεπανόρθωτη απώλεια όταν δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης».

Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

10. Στις 26 Μαρτίου 2014, κατά τη διάρκεια εργασιών πλήρωσης της δεξαμενής στις εγκαταστάσεις μετουσίωσης αιθυλικής αλκοόλης της Girelli, παρουσία υπαλλήλου της Υπηρεσίας Τελωνείων, διαπιστώθηκε διαρροή καθαρής αιθυλικής αλκοόλης η οποία εκτεινόταν στο δάπεδο του χώρου εξαιτίας μιας βαλβίδας την οποία άφησε ανοικτή υπάλληλος της εταιρίας. Μέρος του προϊόντος ανακτήθηκε αλλά το υπόλοιπο χάθηκε οριστικά.

11. Στις 31 Μαρτίου 2014 η Girelli υπέβαλε αίτηση στην Υπηρεσία Τελωνείων δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 504/1995 προκειμένου να της χορηγηθεί απαλλαγή όσον αφορά την καταβολή του ειδικού φόρου κατανάλωσης για την ποσότητα της καθαρής αιθυλικής αλκοόλης που χάθηκε τυχαία.

12. Στις 5 Ιουνίου 2014 η Υπηρεσία Τελωνείων απέρριψε την ως άνω αίτηση με την αιτιολογία ότι η απώλεια οφειλόταν σε απροσεξία και πταίσμα του υπαλλήλου της Girelli και όχι σε τυχαίο γεγονός ή ανωτέρα βία.

13. Στις 25 Ιουλίου 2014 η Girelli κατέθεσε παρατηρήσεις ενώπιον της Υπηρεσίας Τελωνείων με τις οποίες αμφισβητούσε το απαιτητό του ειδικού φόρου κατανάλωσης για την ποσότητα καθαρής αιθυλικής αλκοόλης που χάθηκε.

14. Στις 3 Οκτωβρίου 2014 η Υπηρεσία Τελωνείων απέρριψε τους ισχυρισμούς που περιέχονταν στις ως άνω παρατηρήσεις. Εξέδωσε ειδοποίηση πληρωμής του φόρου ειδικής κατανάλωσης ύψους 17 476,24 ευρώ, κατά της οποίας η Girelli άσκησε προσφυγή ενώπιον του Commissione tributaria provinciale di Milano (πρωτοβάθμιου φορολογικού δικαστηρίου επαρχίας Μιλάνου, Ιταλία). Η Girelli υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι δεν υφίστατο γενεσιουργός αιτία του ειδικού

[3] Τακτικό συμπλήρωμα στην GURI αριθ. 279 της 29ης Νοεμβρίου 1995 (στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 504/1995).

[4] GURI αριθ. 75 της 31ης Μαρτίου 2010.

φόρου κατανάλωσης, καθόσον η καθαρή αιθυλική αλκοόλη δεν τέθηκε σε ανάλωση, δεδομένου ότι χάθηκε οριστικά. Υποστήριξε επίσης ότι το ζημιογόνο γεγονός οφειλόταν σε τυχαίο γεγονός ή, επικουρικώς, σε «μη σοβαρό πταίσμα» καθόσον προκλήθηκε από απροσεξία ενός υπαλλήλου.

15. Το Commissione tributaria provinciale di Milano (πρωτοβάθμιο φορολογικό δικαστήριο επαρχίας Μιλάνου) έκανε δεκτή την προσφυγή της Girelli. Έκρινε ότι η απώλεια οφειλόταν σε «αδιαμφισβήτητη έλλειψη επιμέλειας, η οποία, ωστόσο, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως “βαρεία”».

16. Η Υπηρεσία Τελωνείων άσκησε έφεση κατά της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του Commissione tributaria regionale della Lombardia (δευτεροβάθμιου φορολογικού δικαστηρίου περιφέρειας Λομβαρδίας, Ιταλία), το οποίο έκρινε ότι η απαλλαγή έπρεπε να χορηγηθεί, καθόσον η απώλεια της καθαρής αιθυλικής αλκοόλης ήταν ανεπανόρθωτη και οφειλόταν σε τυχαίο γεγονός.

17. Η Υπηρεσία Τελωνείων άσκησε αναίρεση κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, προβάλλοντας, κατ’ ουσίαν, ότι το Commissione tributaria regionale della Lombardia (δευτεροβάθμιο φορολογικό δικαστήριο επαρχίας Λομβαρδίας) παρέβη το άρθρο 4 του νομοθετικού διατάγματος 504/1995, καθόσον έκρινε ότι η αμελής συμπεριφορά του υπαλλήλου της Girelli εμπίπτει στην έννοια του «τυχαίου γεγονότος» και ότι, εν πάση περιπτώσει, το πταίσμα του υπαλλήλου ήταν «μη σοβαρό».

18. Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι η νομολογία του ακολουθεί δύο διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς την έννοια των τυχαίων γεγονότων. Κατά την πρώτη προσέγγιση, η οποία έχει υποκειμενικό χαρακτήρα, ο υπόχρεος οφείλει να αποδείξει ότι δεν υπέπεσε σε οποιοδήποτε παράπτωμα και ότι η ζημία επήλθε κατά τρόπο ο οποίος δεν θα μπορούσε ούτε να προβλεφθεί ούτε να αποτραπεί με την επίδειξη της δέουσας επιμελείας υπό το πρίσμα των ιδιαίτερων περιστάσεων της εκάστοτε υποθέσεως. Κατά τη δεύτερη προσέγγιση, η οποία έχει αντικειμενικό χαρακτήρα, ουδεμία επιρροή ασκεί εάν το συγκεκριμένο πρόσωπο ενήργησε με επιμέλεια ή αμέλεια.

19. Το αιτούν δικαστήριο υποστηρίζει ότι από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου στις υποθέσεις Société Pipeline Méditerranée et Rhône [5] και Latvijas Dzelzceļš [6], συνάγεται ότι στον τομέα των ειδικών φόρων κατανάλωσης αμφότερες οι έννοιες της «ανωτέρας βίας» και του «τυχαίου γεγονότος» εμπεριέχουν ένα αντικειμενικό στοιχείο, το οποίο σχετίζεται με μη φυσιολογικές και ξένες προς τον ενδιαφερόμενο περιστάσεις, και ένα υποκειμενικό στοιχείο, το οποίο συνδέεται με την υποχρέωση του ενδιαφερομένου να προφυλαχθεί από τις συνέπειες του μη φυσιολογικού γεγονότος, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα χωρίς να υποβληθεί σε υπερβολικές θυσίες. Κατά τα φαινόμενα, οι δύο αυτές έννοιες έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά. Επιπλέον, όσον αφορά το τυχαίο γεγονός πρέπει να συντρέχουν «ξένες προς τον εγκεκριμένο αποθηκευτή, μη φυσιολογικές και απρόβλεπτες περιστάσεις, οι συνέπειες των οποίων δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν παρά την εκ μέρους του επίδειξη της δέουσας επιμελείας» και «η προϋπόθεση ότι οι περιστάσεις πρέπει να είναι ξένες προς τον εγκεκριμένο αποθηκευτή δεν περιορίζεται σε περιστάσεις εξωτερικές ως προς αυτόν σε σχέση με το υλικό ή τα φυσικά χαρακτηριστικά του οικείου προϊόντος, αλλά καλύπτει επίσης περιστάσεις που διαφεύγουν αντικειμενικά από τον έλεγχο του εγκεκριμένου αποθηκευτή ή βρίσκονται εκτός της σφαίρας ευθύνης του» [7].

[5] Απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2007 (C-314/06, στο εξής: απόφαση SPMR, EU:C:2007:817).

[6] Απόφαση της 18ης Μαΐου 2017 (C-154/16, στο εξής: απόφαση Latvijas Dzelzceļš, EU:C:2017:392).

[7] Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στη σκέψη 40 της αποφάσεως SPMR. Το τέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα αυτής της παραπομπής.

20. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν η προβλεπόμενη από το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, απαλλαγή μπορεί να χορηγηθεί στην περίπτωση που το γεγονός το οποίο προκάλεσε την ανεπανόρθωτη απώλεια των υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων απορρέει από έλλειψη προσοχής, επιμέλειας ή τεχνογνωσίας εκ μέρους του αποθηκευτή ή του υπαλλήλου του. Λαμβανομένων υπόψη των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων τους, οι έννοιες «ανωτέρα βία» και «τυχαίο γεγονός» δεν εφαρμόζονται σε συμπεριφορές που συνιστούν πταίσμα, όπως είναι ένα σφάλμα απροσεξίας το οποίο, από τη φύση του, μπορεί τόσο να προβλεφθεί όσο και να αποφευχθεί.

21. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης εάν η έννοια «τυχαίο γεγονός» είναι διαφορετική από αυτήν της «ανωτέρας βίας» όσον αφορά τον βαθμό επιμέλειας την οποία πρέπει να επιδεικνύει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο κατά τη λήψη προφυλάξεων προκειμένου να αποτραπεί το ζημιογόνο γεγονός.

22. Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι εξομοιώνοντας το μη σοβαρό πταίσμα με «ανωτέρα βία» και «τυχαίο γεγονός», το άρθρο 4, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 504/1995 φαίνεται να αναγνωρίζει έναν επιπλέον λόγο απαλλαγής από την καταβολή του ειδικού φόρου κατανάλωσης, παραπέμποντας σε ένα υποκειμενικό κριτήριο που σχετίζεται με την προσοχή την οποία επιδεικνύει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο.

23. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται εάν η φράση «ή ακόμη με την άδεια των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους» στο άρθρο 7, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/118 έχει την έννοια ότι παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προσδιορίζουν άλλες γενικές κατηγορίες οι οποίες δικαιολογούν τη χορήγηση απαλλαγής από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης. Φρονεί ότι η οικονομία της εν λόγω διατάξεως, η οποία παραπέμπει, διαδοχικά, στην «ίδια τη φύση του προϊόντος», σε «τυχαίο γεγονός» και σε «ανωτέρα βία» υποδηλώνει, ενδεχομένως, ότι η φράση αυτή έχει περιοριστική και υπολειμματική σημασία. Ως εκ τούτου, παραπέμπει σε άλλα συγκεκριμένα γεγονότα, τα οποία δεν μπορούν να προσδιοριστούν εκ των προτέρων, αλλά συνδέονται με συγκριμένα πραγματικά περιστατικά τα οποία, στο μέτρο που υπόκεινται στον ειδικό και προηγούμενο έλεγχο των αρμόδιων αρχών, μπορούν να δικαιολογήσουν την απόφαση καταστροφής του προϊόντος. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται τόσο από το ότι οι λόγοι για την χορήγηση απαλλαγής, στον βαθμό που παρεκκλίνουν από το ισχύον φορολογικό καθεστώς, πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά όσο και από τη χρήση του όρου «περιπτώσεις» στην αιτιολογική σκέψη 9 της οδηγίας 2008/118.

24. Ως εκ τούτου, το Corte suprema di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Κατ’ αρχάς, έχει το κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4, της [οδηγίας 2008/118] “τυχαίο γεγονός”, στο οποίο οφείλονται απώλειες που επήλθαν υπό καθεστώς αναστολής, την έννοια ότι καλύπτει, όπως η ανωτέρα βία, περιστάσεις ξένες προς τον εγκεκριμένο αποθηκευτή, μη φυσιολογικές, απρόβλεπτες και μη δυνάμενες να αποφευχθούν ακόμα και με την επίδειξη της δέουσας επιμέλειας, οι οποίες διαφεύγουν αντικειμενικά από κάθε δυνατότητα ελέγχου του αποθηκευτή;

2) Επιπλέον, για τους σκοπούς του αποκλεισμού της ευθύνης στις περιπτώσεις τυχαίου γεγονότος, πρέπει να συνεκτιμάται, και σε ποιο βαθμό, η επιμέλεια που επιδεικνύεται κατά τη λήψη των αναγκαίων προληπτικών μέτρων για την αποφυγή του ζημιογόνου γεγονότος;

3) Επικουρικώς, σε σχέση με τα δύο πρώτα ερωτήματα, συνάδει μια διάταξη, όπως το άρθρο 4, παράγραφος 1, του [νομοθετικού διατάγματος 504/1995], η οποία εξομοιώνει με τυχαίο γεγονός και με ανωτέρα βία το πταίσμα που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως σοβαρό (του ίδιου του προσώπου ή τρίτων), με τη διάταξη του άρθρου 7, παράγραφος 4, της [οδηγίας 2008/118], η οποία δεν προβλέπει περαιτέρω προϋποθέσεις, ιδίως όσον αφορά το "πταίσμα" του προσώπου που τέλεσε την πράξη ή του ενδιαφερομένου;

4) Τέλος, έχει επίσης η φράση του μνημονευόμενου άρθρου 7, παράγραφος 4, "ή ακόμη με την άδεια των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους" την έννοια ότι επιτρέπει στο κράτος μέλος να προσδιορίσει μια πρόσθετη γενική κατηγορία (το μη σοβαρό πταίσμα) η οποία δύναται να επηρεάσει τον ορισμό της θέσης σε ανάλωση σε περίπτωση καταστροφής ή απώλειας του προϊόντος ή μήπως η εν λόγω φράση δεν μπορεί να καλύπτει έναν τέτοιο όρο, αλλά πρέπει, αντιθέτως, να θεωρηθεί ότι αναφέρεται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, για τις οποίες χορηγείται κάθε φορά άδεια ή οι οποίες, εν πάση περιπτώσει, προσδιορίζονται βάσει των χαρακτηριστικών που καθορίζονται σε συνάρτηση προς τα αντικειμενικά συστατικά τους;»

25. Η Girelli, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις. Το Δικαστήριο έθεσε γραπτές ερωτήσεις προς απάντηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Τα ως άνω θεσμικά όργανα απάντησαν εμπροθέσμως. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση που διεξήχθη στις 7 Ιουνίου 2023, η Girelli και η Επιτροπή ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου.

Νομική ανάλυση

Επί του παραδεκτού

26. Μολονότι η Girelli δεν προβάλλει τυπικώς ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, εντούτοις, διατείνεται ότι τα προδικαστικά ερωτήματα δεν αφορούν το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης. Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/118 και το άρθρο 2, παράγραφος 2, του νομοθετικού διατάγματος 504/1995, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης καθίσταται απαιτητός κατά τον χρόνο θέσης σε ανάλωση των προϊόντων. Μετά τη διαρροή της στο δάπεδο της εγκατάστασης μετουσίωσης, η καθαρή αιθυλική αλκοόλη «δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί» ως προϊόν υποκείμενο σε ειδικό φόρο κατανάλωσης και, συνεπώς, χάθηκε οριστικά [8] έτσι ώστε να μην μπορεί επ' ουδενί να υποστηριχθεί ότι θα μπορούσε να τεθεί σε ανάλωση.

27. Κατά πάγια νομολογία, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδοθεί, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται κατ' αρχήν να απαντήσει. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος που έχει υποβληθεί από εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το

[8] Η Girelli παραπέμπει στο άρθρο 7, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2008/118 και στο άρθρο 4, παράγραφος 5, του νομοθετικού διατάγματος 504/1995.

υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή, ακόμη, όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία τα οποία είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί [9].

28. Με τη διάταξη περί παραπομπής ζητείται να διευκρινιστεί εάν, υπό τις εκεί διαλαμβανόμενες περιστάσεις, μπορεί να θεωρηθεί ότι η ανεπανόρθωτη απώλεια προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης συνιστά θέση σε ανάλωση κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/118. Σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της Girelli, το γεγονός ότι τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα υπέστησαν ολική καταστροφή ή χάθηκαν οριστικά δεν είναι κατ' ανάγκην ασύμβατο με τη θέση τους σε ανάλωση. Όπως προκύπτει με σαφήνεια από την αιτιολογική σκέψη 9 της οδηγίας 2008/118, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης δεν πρέπει να βαρύνει τα υποκείμενα σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης προϊόντα που έχουν υποστεί ολική καταστροφή ή έχουν χαθεί οριστικά μόνο «σε ορισμένες περιπτώσεις», οι οποίες καθορίζονται στο άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί τη συνδρομή του Δικαστηρίου προκειμένου να εξακριβώσει εάν καταστάσεις όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης εμπίπτουν στις περιπτώσεις αυτές.

29. Εξ αυτού συνάγεται ότι η απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα είναι χρήσιμη και λυσιτελής για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί το αιτούν δικαστήριο. Ως εκ τούτου, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα ερωτήματα.

Επί της ουσίας

Πρώτο προδικαστικό ερώτημα

30. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να εξακριβωθεί εάν το «τυχαίο γεγονός» κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, πρέπει, όπως και η «ανωτέρα βία», να ερμηνεύεται υπό την έννοια των ξένων προς τον εγκεκριμένο αποθηκευτή, μη φυσιολογικών και απρόβλεπτων περιστάσεων οι συνέπειες των οποίων δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν ακόμα και με την επίδειξη της δέουσας επιμελείας και οι οποίες διαφεύγουν αντικειμενικά από τον έλεγχό του ή βρίσκονται εκτός της σφαίρας ευθύνης του [10].

31. Η οδηγία 2008/118 δεν παραθέτει τους ορισμούς των εννοιών «τυχαίο γεγονός» και «ανωτέρα βία», ούτε παραπέμπει προς τούτο στις νομοθεσίες των κρατών μελών [11].

32. Οι γραπτές παρατηρήσεις της Girelli φαίνεται να στηρίζονται στο άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 2008/118, προκειμένου να υποστηριχθεί ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτίμησης κατά τη χορήγηση απαλλαγής από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή παρατηρούν, ορθώς κατά τη γνώμη μου, ότι η αναφορά εντός της συγκεκριμένης διάταξης στους εθνικούς κανόνες και προϋποθέσεις δεν μεταβάλλει το

[9] Απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2022, Baltijas Starptautiskā Akadēmija και Stockholm School of Economics in Riga (C-164/21 και C-318/21, EU:C:2022:785, σκέψεις 32 και 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[10] Η διατύπωση του εν λόγω ερωτήματος στηρίζεται, ουσιαστικά, στους όρους που χρησιμοποιεί το Δικαστήριο στις σκέψεις 23 και 33 της αποφάσεως SPMR για τον ορισμό της έννοιας «ανωτέρα βία» στο πλαίσιο της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, σχετικά με το γενικό καθεστώς, την κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΕ 1992, L 76, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 94/74/ΕΚ του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ 1994, L 365, σ. 46). Βλ., επίσης σημείο 36 των παρουσών προτάσεων.

[11] Η έννομη τάξη της Ένωσης δεν δέχεται, κατ' αρχήν, να ορίζονται οι έννοιές της βάσει μίας ή περισσοτέρων εθνικών εννόμων τάξεων όταν αυτό δεν προβλέπεται ρητώς. Πρβλ. απόφαση SPMR (σκέψη 21 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

νόημα των εννοιών «τυχαίο γεγονός» και «ανωτέρα βία» του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118 [12]. Όπως διευκρίνισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Επιτροπή, η διακριτική ευχέρεια που παρέχει στα κράτη μέλη το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 2008/118, περιορίζεται σε παρεπόμενα ζητήματα. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι διατυπώσεις που πρέπει να τηρούνται και οι προθεσμίες εντός των οποίων κηρύσσεται η καταστροφή ή απώλεια των υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων ή η χορήγηση άδειας από τις αρμόδιες αρχές να προβούν στην καταστροφή των προϊόντων αυτών ή τα αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να προσκομιστούν προκειμένου να αποδειχθεί ότι επήλθε η εν λόγω καταστροφή ή απώλεια ή η ύπαρξη τυχαίων γεγονότων ή ανωτέρας βίας.

33. Επισημαίνοντας ότι, για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η έννοια και οι προϋποθέσεις σχετικά με το απαιτητό των ειδικών φόρων κατανάλωσης πρέπει να ταυτίζονται σε όλα τα κράτη μέλη, η αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας 2008/118 επιβεβαιώνει την άποψη υπέρ της οποίας τάσσονται η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή. Στην ίδια αιτιολογική σκέψη διευκρινίζεται επίσης για ποιον λόγο το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/118 καθορίζει πότε ακριβώς πρέπει να θεωρείται ότι τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα τίθενται σε ανάλωση και, συνεπώς, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, καθίσταται απαιτητός ο ειδικός φόρος κατανάλωσης στα προϊόντα αυτά. Στον βαθμό που το νόημα και το περιεχόμενο των εννοιών «τυχαίο γεγονός» και «ανωτέρα βία» αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για τον καθορισμό του απαιτητού του ειδικού φόρου κατανάλωσης [13], οι έννοιες αυτές έχουν οπωσδήποτε αυτοτελή χαρακτήρα και πρέπει να εφαρμόζονται ομοιόμορφα σε ολόκληρη την Ένωση [14].

34. Εξ αυτού συνάγεται ότι στο μέτρο που το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 2008/118, παρέχει στα κράτη μέλη τη διακριτική ευχέρεια χορήγησης απαλλαγής από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης, η ευχέρεια αυτή ουδόλως επηρεάζει τους ορισμούς των εννοιών «τυχαίο γεγονός» και «ανωτέρα βία» που περιλαμβάνονται στο άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής.

35. Το Δικαστήριο δεν έχει ερμηνεύσει μέχρι σήμερα τις έννοιες «τυχαίο γεγονός» και «ανωτέρα βία» του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118. Στην απόφαση SPMR, με την οποία ερμηνεύθηκε το άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 92/12, ήτοι της πρόδρομής της οδηγίας 2008/118, το Δικαστήριο εξέτασε την έννοια της «ανωτέρας βίας» στο πλαίσιο των ειδικών φόρων κατανάλωσης [15]. Έκρινε ότι η οικονομία και ο σκοπός της οδηγίας 92/12 δεν επιβάλλουν να ερμηνευθούν και να εφαρμοστούν τα στοιχεία που συνιστούν την «ανωτέρα βία», όπως αυτά προκύπτουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου σε άλλους τομείς του δικαίου της Ένωσης [16], με ιδιαίτερο τρόπο [17]. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο ορισμός της «ανωτέρας βίας» που υιοθέτησε στους άλλους τομείς του δικαίου της Ένωσης

12 Όπ.π.

13 Βλ. άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118.

14 Πρβλ. απόφαση SPMR (σκέψη 22).

15 Η οδηγία 2008/118 κατάργησε και αντικατέστησε την οδηγία από 1ης Απριλίου 2010. Κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 92/12, «[ο] εγκεκριμένος αποθηκευτής απολαύει ατέλειας για τις απώλειες που επέρχονται στα πλαίσια του καθεστώτος αναστολής, εφόσον οφείλονται σε τυχαία περιστατικά ή σε ανωτέρα βία και έχουν επαληθευθεί από τις [αρχές] κράτους μέλους».

16 Όπως οι γεωργικής φύσεως κανονιστικές ρυθμίσεις ή οι κανόνες περί προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής του άρθρου 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου.

17 Κατά πάγια νομολογία, δεδομένου ότι η έννοια της ανωτέρας βίας δεν έχει το ίδιο περιεχόμενο στα διάφορα πεδία εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, η σημασία της πρέπει να προσδιορίζεται ανάλογα με το νομικό πλαίσιο εντός του οποίου προορίζεται να παραγάγει τα αποτελέσματά της (βλ. απόφαση SPMR, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Όπως παρατηρεί η γενική εισαγγελέας J. Kokott στις προτάσεις της επί της υποθέσεως Société Pipeline Méditerranée et Rhône (C-314/06, EU:C:2007:457, σημείο 31) και Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-334/08, EU:C:2010:187, σημείο 21), ο ορισμός της «ανωτέρας βίας» είναι γενικής εφαρμογής.

εφαρμόζεται ομοίως στο άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος της οδηγίας 92/12 [18]. Κατά τον ορισμό αυτόν, ο οποίος μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «παγιωμένος», η έννοια της «ανωτέρας βίας» δεν περιορίζεται στην απόλυτη αδυναμία, αλλά καλύπτει και ξένες προς τον ενδιαφερόμενο περιστάσεις, μη φυσιολογικές και απρόβλεπτες, οι συνέπειες των οποίων δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν ακόμα και με την επίδειξη της δέουσας επιμελείας [19]. Ως εκ τούτου, η έννοια της ανωτέρας βίας εμπεριέχει δύο στοιχεία: ένα αντικειμενικό στοιχείο, το οποίο σχετίζεται με μη φυσιολογικές και ξένες προς τον ενδιαφερόμενο περιστάσεις, και ένα υποκειμενικό στοιχείο, το οποίο συνδέεται με την υποχρέωση του ενδιαφερομένου να προφυλαχθεί από τις συνέπειες του μη φυσιολογικού γεγονότος, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα χωρίς να υποβληθεί σε υπερβολικές θυσίες [20].

36. Το Δικαστήριο ακολούθως αποφάνθηκε ότι ένας εγκεκριμένος αποθηκευτής δεν μπορεί να ζητεί υπέρ αυτού την προβλεπόμενη από το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/12, απαλλαγή «παρά μόνον αν αποδεικνύει την ύπαρξη εξωτερικών έναντι του ιδίου μη φυσιολογικών και απροβλέπτων περιστάσεων, οι συνέπειες των οποίων δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν έστω και με την επίδειξη της δέουσας επιμελείας». Η εφαρμογή των προϋποθέσεων αυτών στο πλαίσιο της εν λόγω διάταξης δεν πρέπει να οδηγεί στην απόλυτη ευθύνη του εγκεκριμένου αποθηκευτή για τις απώλειες προϊόντων τελούντων υπό καθεστώς αναστολής. Η προϋπόθεση ότι οι σχετικές με τέτοιες απώλειες περιστάσεις πρέπει να είναι ξένες σε σχέση με τον εγκεκριμένο αποθηκευτή δεν περιορίζεται στις εξωτερικές έναντι αυτού περιστάσεις, σε σχέση με το υλικό ή τα φυσικά χαρακτηριστικά του οικείου προϊόντος. αλλά εκτείνεται σε αυτές «που διαφεύγουν αντικειμενικά από τον έλεγχο του εγκεκριμένου αποθηκευτή ή βρίσκονται εκτός της σφαίρας ευθύνης του» [21].

37. Κατά τη γνώμη μου, τα στάδια της συλλογιστικής του Δικαστηρίου που ακολουθήθηκαν στις ανωτέρω διαπιστώσεις μπορούν να εφαρμοστούν και στον ορισμό της έννοιας «ανωτέρα βία» για τους σκοπούς του άρθρου 7, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/118.

38. Πρώτον, από τον συνδυασμό των αιτιολογικών σκέψεων 2 και 8 και του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/118, συνάγεται με σαφήνεια ότι η εν λόγω οδηγία αποσκοπεί στο να διασφαλίσει την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς για τα προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης. Προς τούτο, προβλέπει ένα γενικό καθεστώς στο πλαίσιο του οποίου η έννοια, αλλά και οι προϋποθέσεις του απαιτητού, του ειδικού φόρου κατανάλωσης πρέπει να είναι ίδια σε όλα τα κράτη μέλη [22].

39. Ακολούθως, κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 2008/118, τα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα [23] υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης κατά τον χρόνο παραγωγής ή εισαγωγής τους στο έδαφος της Ένωσης. Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/118, ο φόρος αυτός καθίσταται απαιτητός μόνο κατά τον χρόνο θέσης των εν λόγω προϊόντων σε ανάλωση. Δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της ίδιας οδηγίας, η θέση σε ανάλωση περιλαμβάνει την έξοδο των εν λόγω προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της παράτυπης εξόδου τους, από καθεστώς αναστολής [24].

[18] Απόφαση SPMR (σκέψεις 25 έως 31).

[19] Απόφαση SPMR (σκέψη 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[20] Απόφαση SPMR (σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[21] Απόφαση SPMR (σκέψεις 31 έως 33).

[22] Πρβλ. τις διαπιστώσεις στη σκέψη 27 της αποφάσεως SPMR.

[23] Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β′, της οδηγίας 2008/118, η αλκοόλη περιλαμβάνεται στα υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα.

[24] Πρβλ. τις διαπιστώσεις στη σκέψη 28 της αποφάσεως SPMR.

40. Τέλος, από την a contrario ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/118, προκύπτει ότι η ολική καταστροφή ή η ανεπανόρθωτη απώλεια των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης υπό καθεστώς αναστολής αντιμετωπίζεται ως θέση σε ανάλωση, εκτός από τις απαριθμούμενες κατά τρόπο εξαντλητικό στην εν λόγω διάταξη περιπτώσεις, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται τα τυχαία γεγονότα ή η ανωτέρα βία [25].

41. Εξ αυτού συνάγεται ότι, στο πλαίσιο της οδηγίας 2008/118, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης καθίσταται, κατά γενικό κανόνα, απαιτητός και για προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης υπό καθεστώς αναστολής τα οποία υπέστησαν ολική καταστροφή ή χάθηκαν οριστικά. Όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή στις γραπτές της παρατηρήσεις και στο πλαίσιο της απαντήσεώς της σε μία από τις γραπτές ερωτήσεις που της τέθηκαν από το Δικαστήριο, η προβλεπόμενη από το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118 απαλλαγή για τις περιπτώσεις καταστροφής ή απώλειας υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων που οφείλεται, μεταξύ άλλων, σε τυχαίο γεγονός ή ανωτέρα βία, αποτελεί παρέκκλιση από τον γενικό αυτόν κανόνα και, ως εκ τούτου, πρέπει να ερμηνεύεται στενά [26].

42. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι ο «παγιωμένος» ορισμός της «ανωτέρας βίας» τον οποίον υιοθέτησε το Δικαστήριο στην απόφαση SPMR στο πλαίσιο του άρθρου 14, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 92/12 –συμπεριλαμβανομένων των αποσαφηνίσεων που παρατίθενται στις σκέψεις 32 και 33 της εν λόγω αποφάσεως [27]– πρέπει να έχει επίσης εφαρμογή στο πλαίσιο του άρθρου 7, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/118. Η άποψη αυτή φαίνεται να επιβεβαιώνεται από τη δήλωση του Δικαστηρίου στην απόφαση IMPERIAL TOBACCO BULGARIA ότι, δεδομένου ότι το περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων της οδηγίας 92/12 ταυτίζεται κατ' ουσίαν με εκείνο των διατάξεων της οδηγίας 2008/118, η νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την πρώτη οδηγία έχει εφαρμογή και στη δεύτερη [28].

43. Όσον αφορά το νόημα και το περιεχόμενο της έννοιας «τυχαίο γεγονός» στο άρθρο 7, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/118, οι παραπομπές του αιτούντος δικαστηρίου, της Ιταλικής Κυβέρνησης και της Επιτροπής στην απόφαση Latvijas Dzelzceļš φαίνεται να είναι ιδιαιτέρως εύστοχες. Το επίμαχο στην εν λόγω απόφαση ζήτημα ήταν κατά πόσον η διαρροή διαλυτών από βυτίο, η οποία προκλήθηκε από ένα κατώτερο σύστημα εκκένωσης βυτιοφόρου το οποίο είχε σφραγιστεί εσφαλμένα ή είχε υποστεί βλάβη, μπορεί να θεωρηθεί ως τυχαίο γεγονός ή ανωτέρα βία κατά την έννοια του άρθρου 206, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 [29]. Με την απόφασή του, το Δικαστήριο έκρινε ότι, στο πλαίσιο της τελωνειακής νομοθεσίας, οι έννοιες της «ανωτέρας βίας» και του «τυχαίου γεγονότος» χαρακτηρίζονται αμφότερες από το αντικειμενικό και υποκειμενικό στοιχείο τα οποία περιγράφονται στο σημείο 35 των παρουσών

[25] Το άρθρο 7, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2008/118 καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θεωρείται ότι ένα προϊόν έχει υποστεί ολική καταστροφή ή έχει χαθεί οριστικά και το τρίτο εδάφιο της ως άνω διάταξης τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες αποδεικνύεται η εν λόγω καταστροφή ή απώλεια.

[26] Πρβλ. τη διαπίστωση στη σκέψη 30 της αποφάσεως SPMR. Βλ., επίσης, αιτιολογική σκέψη 9 της οδηγίας 2008/118, η οποία κάνει αναφορά σε «ορισμένες περιπτώσεις».

[27] Βλ. σημεία 35 και 36 των παρουσών προτάσεων.

[28] Απόφαση της 9ης Ιουνίου 2022, IMPERIAL TOBACCO BULGARIA (C-55/21, EU:C:2022:459, σκέψη 37).

[29] Κανονισμός του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ 1992, L 302, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 648/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 2005 (ΕΕ 2005, L 117, σ. 13) (στο εξής: τελωνειακός κώδικας). Το άρθρο 206, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ίδιου κανονισμού, καμία τελωνειακή οφειλή κατά την εισαγωγή δεν θεωρείται ότι γεννάται ως προς συγκεκριμένο εμπόρευμα όταν ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει αποδείξεις ότι η μη εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από χρησιμοποίηση του τελωνειακού καθεστώτος υπό το οποίο έχει τεθεί το εμπόρευμα οφείλεται στην ολική καταστροφή ή την ανεπανόρθωτη απώλεια του εν λόγω εμπορεύματος από αιτία οφειλόμενη στην ίδια τη φύση του εμπορεύματος ή σε τυχαίο γεγονός ή ανωτέρα βία.

προτάσεων [30]. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο απέδωσε στις δύο έννοιες το ίδιο περιεχόμενο και επανέλαβε τον «παγιωμένο» ορισμό της ανωτέρας βίας [31]. Κατά τα φαινόμενα, ουδείς λόγος συντρέχει ώστε η εξομοίωση των εννοιών της «ανωτέρας βίας» και του «τυχαίου γεγονότος» για τους σκοπούς του άρθρου 206, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, στην απόφαση Latvijas Dzelzceļš, να μην ισχύει εξίσου και για το άρθρο 7, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/118 [32].

44. Προς επίρρωση του ανωτέρω συμπεράσματος, παρατηρώ, κατ' αρχάς, ότι αμφότερες οι διατάξεις έχουν παρεμφερές περιεχόμενο.

45. Δεύτερον, στην απόφαση Latvijas Dzelzceļš, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 206, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, αποτελεί παρέκκλιση από τον κανόνα που θεσπίζει το άρθρο 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ίδιου κώδικα, το οποίο καθορίζει τις περιστάσεις υπό τις οποίες γεννάται η τελωνειακή οφειλή κατά την εισαγωγή και ότι, κατά συνέπεια, οι έννοιες της «ανωτέρας βίας» και του «τυχαίου γεγονότος» κατά την έννοια της πρώτης από τις ως άνω διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται στενά [33]. Αμφότερες οι εν λόγω έννοιες είναι ικανές να επηρεάσουν το απαιτητό του ειδικού φόρου κατανάλωσης στο πλαίσιο της απαλλαγής από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης που προβλέπεται από το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118. Ως εκ τούτου, ως παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα θα πρέπει επίσης να ερμηνεύονται στενά [34].

46. Όπως επισημαίνει στις γραπτές της παρατηρήσεις η Ιταλική Κυβέρνηση, το Δικαστήριο, στην απόφαση Dansk Transport og Logistik [35] υπογράμμισε την ύπαρξη «ομοιότητας μεταξύ δασμών και ειδικών φόρων καταναλώσεως, υπό την έννοια ότι γενεσιουργό γεγονός αμφοτέρων είναι η εισαγωγή των εμπορευμάτων στην [Ευρωπαϊκή Ένωση] και η επακόλουθη ένταξή τους στο κύκλωμα οικονομικών συναλλαγών στα κράτη μέλη […]». Λαμβανομένης υπόψη της ομοιότητας αυτής και προκειμένου να παράσχει μια συνεκτική ερμηνεία της εφαρμοστέας νομοθεσίας της Ένωσης, το Δικαστήριο έκρινε ότι η οφειλή ειδικού φόρου κατανάλωσης αποσβένεται υπό τις ίδιες περιστάσεις όπως η τελωνειακή οφειλή.

47. Τέλος, από τη νομολογία του Δικαστηρίου σε άλλους τομείς του δικαίου της Ένωσης προκύπτει με σαφήνεια ότι το Δικαστήριο δεν διακρίνει σαφώς μεταξύ των εννοιών του «τυχαίου γεγονότος» και της «ανωτέρας βίας» αλλά, κατ' ουσίαν, τις αντιμετωπίζει ως μία και την

30 Απόφαση Latvijas Dzelzceļš (σκέψη 61). Βλ., επίσης, στο πλαίσιο της τελωνειακής νομοθεσίας, απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 2016, C & J Clark International και Puma (C-659/13 και C-34/14, EU:C:2016:74, σκέψη 192).

31 Βλ. σημείο 35 των παρουσών προτάσεων.

32 Προς στήριξη της διαπίστωσής του στη σκέψη 61 της αποφάσεως Latvijas Dzelzceļš, το Δικαστήριο παραπέμπει, μεταξύ άλλων, στην απόφαση SPMR. Όπως διευκρινίζεται στο σημείο 35 των παρουσών προτάσεων, το Δικαστήριο έχει επίσης υιοθετήσει, όσον αφορά την κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 92/12 έννοια «ανωτέρα βία» τον «παγιωμένο» ορισμό της έννοιας αυτής σε άλλους τομείς του δικαίου της Ένωσης.

33 Απόφαση Latvijas Dzelzceļš (σκέψεις 58 και 62).

34 Βλ. σημεία 39 έως 41 των παρουσών προτάσεων.

35 Απόφαση της 29ης Απριλίου 2010, Dansk Transport og Logistik (C-230/08, EU:C:2010:231, σκέψη 84).

αυτή [36]. Όπως παρατήρησε η γενική εισαγγελέας J. Kokott στις προτάσεις της στην υπόθεση SPMR [37], το Δικαστήριο εξετάζει συχνά τις έννοιες αυτές από κοινού, βάσει των ίδιων κριτηρίων και χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις ως προς τις μεταξύ τους διαφορές. Για παράδειγμα, στην απόφαση RF κατά Επιτροπής [38], η οποία αφορούσε τους κανόνες περί δικονομικών προθεσμιών στο άρθρο 45 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο έκρινε ότι «οι έννοιες του "τυχαίου συμβάντος" και της "ανωτέρας βίας" περιλαμβάνουν τα ίδια στοιχεία και έχουν τις ίδιες νομικές συνέπειες». Στο ίδιο πνεύμα, παρατηρείται ότι στις ελάχιστες υποθέσεις στις οποίες το Δικαστήριο προσδιόρισε την έννοια του «τυχαίου γεγονότος» μεμονωμένα, επέλεξε τις ίδιες ακριβώς λέξεις με αυτές που χρησιμοποιεί για τον ορισμό της έννοιας «ανωτέρα βία» [39].

48. Όσον αφορά δε την αναφορά στο τέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος στο γεγονός ότι οι περιστάσεις πρέπει να «διαφεύγουν αντικειμενικά κάθε δυνατότητα ελέγχου του αποθηκευτή», αυτή συνδέεται με το αντικειμενικό στοιχείο της έννοιας του «τυχαίου γεγονότος» και πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα των σκέψεων 32 και 33 της αποφάσεως SPMR, όπως διευκρινίζεται στο σημείο 36 των παρουσών προτάσεων. Και πάλι, αδυνατώ να διακρίνω οποιονδήποτε λόγο για τον οποίον οι διαπιστώσεις που παρατίθενται στις σκέψεις αυτές, οι οποίες αφορούν την έννοια της «ανωτέρας βίας», δεν θα πρέπει να τύχουν εφαρμογής στην έννοια του «τυχαίου γεγονότος».

49. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, συμφωνώ με την Ιταλική Κυβέρνηση και την Επιτροπή ότι το «τυχαίο γεγονός» κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, πρέπει, όπως και η «ανωτέρα βία» στην ίδια διάταξη, να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι καλύπτει ξένες προς τον εγκεκριμένο αποθηκευτή, μη φυσιολογικές και απρόβλεπτες περιστάσεις, οι συνέπειες των οποίων δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν παρά την εκ μέρους του επίδειξη της δέουσας επιμελείας [40]. Η προϋπόθεση ότι οι περιστάσεις πρέπει να είναι ξένες προς τον εγκεκριμένο αποθηκευτή δεν περιορίζεται απλώς στις εκτός του ελέγχου του περιστάσεις, σε σχέση με το υλικό ή τα φυσικά χαρακτηριστικά του οικείου προϊόντος, αλλά καλύπτει επίσης περιστάσεις που διαφεύγουν αντικειμενικά από τον έλεγχό του ή βρίσκονται εκτός της σφαίρας ευθύνης του.

[36] Στις προτάσεις του στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C & J Clark International και Puma (C-659/13 και C-34/14, EU:C:2015:620), ο γενικός εισαγγελέας Y. Bot έφθασε μέχρι του σημείου να υποστηρίξει ότι, «[σ]την πραγματικότητα, η έννοια του τυχαίου συμβάντος είναι παρεμφερής προς αυτή της ανωτέρας βίας» (σημείο 135). Στις προτάσεις του επί της υποθέσεως RF κατά Επιτροπής (C-660/17 P, EU:C:2019:67), ο γενικός εισαγγελέας N. Wahl υιοθέτησε μια πιο εξειδικευμένη προσέγγιση, παρατηρώντας ότι, «[μ]ολονότι […] το Δικαστήριο ουδέποτε προέβη σε σαφή διάκριση μεταξύ των δύο εννοιών, είναι εύλογο να υποθέσει κανείς ότι το περιεχόμενό τους δεν είναι εντελώς ταυτόσημο» (σημείο 33). Κατά τον ως άνω γενικό εισαγγελέα η ανωτέρα βία αναφέρεται «σε ένα πιο περιορισμένο σύνολο ακραίων συμβάντων», σε «μια εξωτερική δύναμη που εμποδίζει τον διάδικο να εκπληρώσει υποχρέωσή του και δεν του αφήνει κανέναν εναλλακτικό τρόπο δράσεως» (σημείο 35), ενώ η έννοια του τυχαίου γεγονότος είναι «κάπως πιο ελαστική» και «[μ]πορεί να περιλαμβάνει ευρύτερο σύνολο περιστάσεων που δεν καλύπτονται από την έννοια της ανωτέρας βίας» (σημείο 36). Παρά ταύτα, φρονεί ότι, «[σ]ε έναν βαθμό, η οριοθέτηση κάθε μιας από τις έννοιες αυτές σε σχέση με την άλλη είναι ζήτημα προσωπικής αντιλήψεως», ότι «αυτές μπορεί ακόμη και να συμπίπτουν εν μέρει» και ότι, «με όποιον τρόπο και αν οριοθετήσει κανείς τις δύο έννοιες, είναι σαφές ότι συνδέονται στενότατα και ότι ορίζουν ένα σύνολο εξαιρετικών περιστάσεων […]» (σημείο 37). Ο γενικός εισαγγελέας N. Wahl καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «η συνδρομή "τυχαίου συμβάντος" ή "ανωτέρας βίας" πρέπει να εκτιμάται, ως εννοιολογικό πλέγμα» (σημείο 41).

[37] Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση SPMR (C-314/06, EU:C:2007:457, σημείο 27). Βλ. επίσης, υπό παρόμοιους όρους, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα N. Wahl στην υπόθεση RF κατά Επιτροπής (C-660/17 P, EU:C:2019:67, σημείο 30).

[38] Απόφαση της 19ης Ιουνίου 2019 (C-660/17 P, EU:C:2019:509, σκέψη 37). Βλ., επίσης, διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου, της 30ής Σεπτεμβρίου 2014, Faktor B. i W. Gęsina κατά Επιτροπής (C-138/14 P, EU:C:2014:2256, σκέψη 19).

[39] Βλ., για παράδειγμα, διάταξη της 21ης Σεπτεμβρίου 2012, Noscira κατά ΓΕΕΑ (C-69/12 P, EU:C:2012:589, σκέψη 39).

[40] Μπορεί να παρατηρηθεί ότι σε αντίθεση με το γράμμα στο τέλος του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου αυτές που μπορούν να αποφευχθούν είναι οι «συνέπειες» και όχι οι «περιστάσεις».

Δεύτερο προδικαστικό ερώτημα

50. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ζητείται, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν προκειμένου να αναγνωριστεί ότι συντρέχει τυχαίο γεγονός, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, απαιτείται από τον εγκεκριμένο αποθηκευτή να έχει επιδείξει τη δέουσα επιμέλεια για να αποτρέψει την επέλευση του ζημιογόνου γεγονότος.

51. Η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή ερμηνεύουν το προδικαστικό αυτό ερώτημα υπό την έννοια ότι αφορά το υποκειμενικό στοιχείο της έννοιας του «τυχαίου γεγονότος». Ως εκ τούτου, η Επιτροπή φρονεί ότι το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί κατά πόσον πρέπει να συνεκτιμάται η δέουσα επιμέλεια όσον αφορά την υποχρέωση του εγκεκριμένου αποθηκευτή να προστατευθεί από τις συνέπειες του μη φυσιολογικού γεγονότος, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα χωρίς να υποβληθεί σε υπερβολικές θυσίες.

52. Υπ' αυτή την οπτική, συμμερίζομαι την άποψη της Επιτροπής ότι τα πορίσματα στα οποία κατέληξε το Δικαστήριο στην απόφαση SPMR[41] μπορούν να εφαρμοστούν κατ' αναλογίαν προκειμένου να καθοριστεί εάν στις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως πληρούται το υποκειμενικό στοιχείο. Από τη σκέψη 37 της εν λόγω αποφάσεως συνάγεται με σαφήνεια ότι, μολονότι η τήρηση των τεχνικών κανόνων σχετικά με την εργασία που πραγματοποιείται μπορεί να θεωρηθεί ως αναγκαία προϋπόθεση για να στοιχειοθετηθεί η επίδειξη επιμέλειας, η επαρκής επιμέλεια προϋποθέτει, επιπλέον, μια συνεχή ενεργητική συμπεριφορά με σκοπό τη διαπίστωση και την εκτίμηση ενδεχομένων κινδύνων καθώς και την ικανότητα λήψης κατάλληλων και αποτελεσματικών μέτρων προς αποτροπή της επέλευσης τέτοιων κινδύνων.

53. Υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων αυτών, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει εάν, στην υπόθεση της κύριας δίκης, ο εγκεκριμένος αποθηκευτής όχι μόνο συμμορφώθηκε προς τις τεχνικές προδιαγραφές που αφορούν τη διαδικασία πλήρωσης της δεξαμενής με αιθυλική αλκοόλη αλλά και εάν εντόπισε και εκτίμησε τους πιθανούς κινδύνους διαρροής, λαμβανομένου υπόψη του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για την πλήρωση της δεξαμενής, και εάν είχε λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να αποφευχθούν οι κίνδυνοι αυτοί. Όσον αφορά το τελευταίο ζήτημα, όπως υπονοεί το ίδιο το αιτούν δικαστήριο, μπορεί να εξακριβώσει κατά πόσον ο εγκεκριμένος αποθηκευτής είχε εγκαταστήσει εξοπλισμό ασφαλείας προκειμένου να αποτρέψει το άνοιγμα των βαλβίδων κατά την πλήρωση της δεξαμενής. Συμφωνώ με την Ιταλική Κυβέρνηση ότι το συγκεκριμένο αποτρεπτικό μέτρο δεν αποτελεί υπερβολική θυσία.

54. Εντούτοις, προκύπτει με σαφήνεια τόσο από τη διατύπωση του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος όσο και από την αιτιολογία της διάταξης περί παραπομπής ότι το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να του απαντήσει σχετικά με τον βαθμό επιμέλειας που πρέπει να επιδεικνύει ο εγκεκριμένος αποθηκευτής, όχι τόσο προκειμένου αυτός να προστατευθεί έναντι των συνεπειών του μη φυσιολογικού γεγονότος, αλλά, αντιθέτως, προκειμένου να αποτραπεί εξαρχής η επέλευσή του.

55. Εφόσον ερμηνευθεί κατ' αυτόν τον τρόπο, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα σχετίζεται τόσο με τα υποκειμενικά όσο και με τα αντικειμενικά στοιχεία τα οποία, από κοινού, συνιστούν το τυχαίο γεγονός.

[41] Στην υπόθεση εκείνη, είχαν διαρρεύσει υγρά καύσιμα από πετρελαιαγωγό εντός του οποίου αυτά μεταφέρονταν υπό καθεστώς αναστολής ειδικών φόρων κατανάλωσης. Η ενδιαφερόμενη εταιρία απέδωσε τις διαρροές και τη ρήξη του πετρελαιαγωγού σε ένα φαινόμενο ρηγμάτωσης λόγω διαβρωτικής καταπονήσεως. Ζήτησε την απαλλαγή της από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης για τα καύσιμα που απωλέσθηκαν. Η σχετική διοικητική αρχή απέρριψε την ως άνω αίτηση καθόσον έκρινε ότι η ενδιαφερόμενη εταιρία δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που θα της επέτρεπαν να επικαλεστεί ανωτέρα βία.

56. Συναφώς, μπορεί να γίνει ένας παραλληλισμός με τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η απόφαση Latvijas Dzelzceļš, η οποία αφορούσε, μεταξύ άλλων, το ζήτημα εάν η διαρροή διαλυτών από δεξαμενή δύναται να θεωρηθεί τυχαίο γεγονός ή ανωτέρα βία. Με βάση την υποθετική περίπτωση ότι η διαρροή προκλήθηκε από την εσφαλμένη σφράγιση του συστήματος εκκενώσεως, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι δεν πρέπει να θεωρηθεί ως ασυνήθης ή ξένη περίσταση προς επιχειρηματία δραστηριοποιούμενο στον τομέα της μεταφοράς υγρών ουσιών, αλλά ως συνέπεια της μη επίδειξης της κατά κανόνα απαιτούμενης επιμέλειας στον τομέα δραστηριοτήτων του επιχειρηματία αυτού. Κατά συνέπεια, έκρινε ότι δεν πληρούται ούτε το αντικειμενικό ούτε το υποκειμενικό στοιχείο, που χαρακτηρίζουν τις έννοιες της «ανωτέρας βίας» και του «τυχαίου γεγονότος» [42].

57. Στην υπό κρίση υπόθεση φρονώ ότι απουσιάζει το αντικειμενικό στοιχείο του τυχαίου γεγονότος στην περίπτωση που η ανεπανόρθωτη απώλεια των υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων οφείλεται στην αμελή συμπεριφορά υπαλλήλου του εγκεκριμένου αποθηκευτή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ζήτημα το οποίο εναπόκειται στην αξιολογική κρίση του αιτούντος δικαστηρίου. Αυτού του είδους η συμπεριφορά δεν συνιστά μη φυσιολογική περίσταση, ξένη προς τον συγκεκριμένο ενδιαφερόμενο και, ασφαλώς, εμπίπτει στη σφαίρα ελέγχου ή ευθύνης του.

58. Όσον αφορά το υποκειμενικό στοιχείο, το οποίο συνεπάγεται την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του ενδιαφερομένου, φρονώ ότι η απουσία πταίσματος, είτε πρόκειται για «μη σοβαρό πταίσμα» είτε για αμέλεια, αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την ύπαρξη τυχαίου γεγονότος. Δεν νοείται τυχαίο γεγονός εάν ο ενδιαφερόμενος δεν επιδεικνύει την προσοχή που απαιτείται συνήθως από τα πρόσωπα που ασκούν τη συγκεκριμένη δραστηριότητα.

59. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118 έχει την έννοια ότι προκειμένου να αναγνωριστεί ότι συντρέχει τυχαίο γεγονός, απαιτείται από τον εγκεκριμένο αποθηκευτή να έχει επιδείξει τη δέουσα επιμέλεια για να αποτρέψει την επέλευση του ζημιογόνου γεγονότος.

Τρίτο προδικαστικό ερώτημα

60. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία κατά την οποία πραγματικά περιστατικά τα οποία συνιστούν μη σοβαρό πταίσμα, είτε αυτά οφείλονται στον υπόχρεο καταβολής του ειδικού φόρου είτε σε τρίτους, πρέπει να εξομοιώνονται με τυχαία γεγονότα και ανωτέρα βία.

61. Από την ανάλυση του πρώτου και του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος συνάγεται με σαφήνεια ότι αμελής συμπεριφορά ή πταίσμα τα οποία μπορούν να χαρακτηριστούν ως «ελαφρά» και αποδίδονται στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα ή σε κάποιον από τους υπαλλήλους του δεν συνιστούν τυχαίο γεγονός ή ανωτέρα βία για τους σκοπούς του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118. Το μη σοβαρό πταίσμα τρίτου, και όχι του υπόχρεου καταβολής του ειδικού φόρου ή κάποιου από τους υπαλλήλους του, μπορεί να ισοδυναμεί με τυχαίο γεγονός ή ανωτέρα βία για τους σκοπούς της εν λόγω διάταξης μόνον εάν συντρέχουν τα υποκειμενικά και αντικειμενικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν τις δύο αυτές έννοιες.

[42] Απόφαση Latvijas Dzelzceļš (σκέψη 63).

62. Συναφώς, το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, εμπεριέχει έναν εξαντλητικό κατάλογο περιπτώσεων στις οποίες η ολική καταστροφή ή η ανεπανόρθωτη απώλεια αγαθών που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης υπό καθεστώς αναστολής δεν θεωρείται θέση σε ανάλωση και, συνεπώς, δεν καθιστά απαιτητό τον ειδικό φόρο κατανάλωσης· η εν λόγω διάταξη δεν κάνει αναφορά σε μη σοβαρό πταίσμα. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή στο πλαίσιο της απαντήσεώς της σε γραπτή ερώτηση που της έθεσε το Δικαστήριο, ο περιορισμός της απαλλαγής από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στις τρεις περιπτώσεις που περιγράφονται στην ως άνω διάταξη εξηγείται από το γεγονός ότι η οδηγία 2008/118 αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στην αποτροπή της απάτης και της κατάχρησης. Ο νομοθέτης της Ένωσης έκρινε ότι οι καθοριζόμενες στην οικεία διάταξη περιπτώσεις στηρίζονται στην παραδοχή ότι εξαλείφεται κάθε κίνδυνος απάτης ή κατάχρησης. Η παραδοχή αυτή δεν μπορεί να ισχύσει στην περίπτωση μη σοβαρού πταίσματος, ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για πταίσμα του υπόχρεου καταβολής του ειδικού φόρου ή τρίτου.

63. Δεδομένου ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας αποτελεί παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα ότι ο ειδικός φόρος κατανάλωσης καθίσταται απαιτητός και σε υποκείμενα σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντα υπό καθεστώς αναστολής τα οποία έχουν υποστεί ολική καταστροφή ή έχουν χαθεί οριστικά [43], πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Εξ αυτού συνάγεται ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να προσθέτουν λόγους απαλλαγής από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης οι οποίοι δεν προβλέπονται από την εν λόγω διάταξη. Όπως φαίνεται να αναγνωρίζει η Ιταλική Κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της, εάν αυτό επιτρεπόταν στα κράτη μέλη θα υπονομευόταν ο σκοπός που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας 2008/118, κατά την οποία για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η έννοια και οι προϋποθέσεις σχετικά με το απαιτητό των ειδικών φόρων κατανάλωσης πρέπει να ταυτίζονται σε όλα τα κράτη μέλη.

64. Ως εκ τούτου, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία κατά την οποία πραγματικά περιστατικά τα οποία συνιστούν μη σοβαρό πταίσμα πρέπει να εξομοιώνονται με τυχαία γεγονότα και ανωτέρα βία.

Τέταρτο προδικαστικό ερώτημα

65. Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα ζητείται να διευκρινιστεί εάν η φράση «ή ακόμη με την άδεια των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους» στο άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, έχει την έννοια ότι επιτρέπει στα κράτη μέλη να ορίζουν, επιπλέον των καθοριζομένων στην εν λόγω διάταξη περιπτώσεων, τις περιπτώσεις μη σοβαρού πταίσματος ως γενική κατηγορία περιπτώσεων κατά τις οποίες η ολική καταστροφή ή η ανεπανόρθωτη απώλεια των υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων δεν συνιστά θέση σε ανάλωση.

66. Συμμερίζομαι την άποψη της Ιταλικής Κυβέρνησης και της Επιτροπής ότι η υπό εξέταση φράση πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αναφέρεται στη δυνατότητα των αρμόδιων εθνικών αρχών να χορηγούν άδεια για την καταστροφή υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων κατά περίπτωση, εφόσον οι ιδιαίτερες συνθήκες ή απαιτήσεις δικαιολογούν την απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης. Ειδικότερα, ο όρος «άδεια», εξεταζόμενος σε συνάρτηση με το περικείμενο, αναφέρεται στο δικαίωμα των εν λόγω αρχών να χορηγούν άδειες σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Δεν παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προσθέτουν, μέσω νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, επιπλέον κατηγορίες σε αυτές που ήδη προβλέπονται από το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118.

[43] Βλ. σημείο 41 των παρουσών προτάσεων.

67. Το γεγονός ότι η υπό εξέταση φράση ξεκινά με την έκφραση «ή ακόμη με» καθιστά επίσης σαφές ότι, όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, η έκδοση της άδειας πρέπει να προηγείται του γεγονότος για το οποίο χορηγείται. Από την ίδια τη φύση τους, τα τυχαία γεγονότα, όπως η ανεπανόρθωτη απώλεια προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, δεν μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο προηγούμενης άδειας.

68. Όπως διευκρινίζεται στο σημείο 63 των παρουσών προτάσεων, εάν τα κράτη μέλη είχαν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν, μέσω της χορήγησης άδειας δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, πρόσθετες γενικές κατηγορίες όταν η ολική καταστροφή ή η ανεπανόρθωτη απώλεια των υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης προϊόντων δεν θεωρείται ότι συνιστά θέση σε ανάλωση, θα μπορούσαν να καθορίζουν ανεξάρτητα τις προϋποθέσεις του απαιτητού του ειδικού φόρου κατανάλωσης, υπονομεύοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, τον σκοπό της εναρμόνισης που αποτυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 8 της οδηγίας 2008/118. Η δυνατότητα αυτή θα ήταν επίσης αντίθετη στην αρχή ότι διάταξη εισάγουσα παρέκκλιση, όπως το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, πρέπει να ερμηνεύεται στενά.

69. Από τις ανωτέρω παρατηρήσεις συνάγεται ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η φράση «ή ακόμη με την άδεια των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους» δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να ορίζουν τις περιπτώσεις μη σοβαρού πταίσματος ως επιπλέον γενική κατηγορία περιπτώσεων κατά τις οποίες η ολική καταστροφή ή η ανεπανόρθωτη απώλεια δεν θεωρείται θέση σε ανάλωση.

Τελικές παρατηρήσεις

70. Στις γραπτές της παρατηρήσεις, η Girelli υπογραμμίζει ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, ουδόλως αμφισβητείται ότι η αιθυλική αλκοόλη που διέρρευσε στο δάπεδο της εγκατάστασης μετουσίωσης λόγω σφάλματος ενός εκ των υπαλλήλων της χάθηκε οριστικά και δεν μπορούσε πλέον να τεθεί σε ανάλωση. Δεδομένου ότι κατά τον χρόνο που έλαβε χώρα το συγκεκριμένο συμβάν στο σημείο ήταν παρών και το κατέγραψε αξιωματούχος της Υπηρεσίας Τελωνείων, αποκλείεται το ενδεχόμενο απάτης ή κατάχρησης.

71. Συνεπώς, προκύπτει ευλόγως το ζήτημα εάν το γεγονός ότι σε αυτή την περίπτωση η οδηγία 2008/118 δεν προβλέπει καμία παρέκκλιση από το απαιτητό του ειδικού φόρου κατανάλωσης, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις που προτείνω να δοθούν στα τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα, συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας.

72. Κατά την άποψή μου, το συγκεκριμένο ζήτημα δεν έχει τεθεί προς εξέταση από το Δικαστήριο.

73. Με τη διάταξη περί παραπομπής ζητείται από το Δικαστήριο να παράσχει διευκρινίσεις ως προς την ερμηνεία, και όχι το κύρος, του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118. Στο πλαίσιο της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ εναπόκειται στα πρώτα να αποφασίζουν κατά πόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα είναι λυσιτελή. Παρά ταύτα, το Δικαστήριο παραμένει το μόνο αρμόδιο να συναγάγει από το σύνολο των στοιχείων που του παρέχει το αιτούν δικαστήριο εκείνα τα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης τα οποία, λαμβανομένου υπόψη του

αντικειμένου της διαφοράς, χρήζουν ερμηνείας ή εκτίμησης του κύρους[44]. Οι αμφιβολίες που τυχόν εκφράζει το αιτούν δικαστήριο όσον αφορά το κύρος πράξης της Ένωσης ή ακόμη το γεγονός ότι τέθηκε τέτοιο ζήτημα στη διαφορά της κύριας δίκης αποτελούν στοιχεία τα οποία το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς του ως προς το κατά πόσον πρέπει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως το ζήτημα του κύρους πράξης για την οποία, τυπικώς, το αιτούν δικαστήριο ζήτησε μόνο την ερμηνεία της[45].

74. Από τη διάταξη περί παραπομπής δεν μπορεί να συναχθεί με σαφήνεια ότι οι διάδικοι της κύριας δίκης επιδιώκουν την αμφισβήτηση του κύρους της οδηγίας 2008/118. Ούτε το αιτούν δικαστήριο εκφράζει οποιαδήποτε άποψη επί του συγκεκριμένου ζητήματος. Υπ' αυτές τις περιστάσεις, φρονώ ότι η εξέταση του εν λόγω ζητήματος από το Δικαστήριο παρέλκει.

75. Εν πάση περιπτώσει, συμφωνώ με την Επιτροπή ότι το γεγονός ότι η οδηγία 2008/118 δεν προβλέπει οποιαδήποτε παρέκκλιση από το απαιτητό του ειδικού φόρου κατανάλωσης, όπως αυτή που περιγράφεται στο σημείο 70 των παρουσών προτάσεων, ουδόλως αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας.

76. Φρονώ ότι η αντιμετώπιση της ανεπανόρθωτης απώλειας προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης υπό καθεστώς αναστολής, συνεπεία της αμελούς συμπεριφοράς του εγκεκριμένου αποθηκευτή ή υπαλλήλου του, ως θέσης σε ανάλωση σε όλες τις περιπτώσεις δικαιολογείται από τον θεμιτό σκοπό της καθιέρωσης, σε επίπεδο Ένωσης, όλων των προϋποθέσεων για το απαιτητό του ειδικού φόρου κατανάλωσης προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Φρονώ επίσης ότι η αντιμετώπιση αυτή δεν υπερβαίνει τα ενδεδειγμένα και αναγκαία όρια για την επίτευξη του ως άνω σκοπού. Όπως υποστήριξε η Επιτροπή, τόσο στο πλαίσιο της απαντήσεώς της σε γραπτή ερώτηση που της τέθηκε από το Δικαστήριο όσο και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το μη απαιτητό του ειδικού φόρου κατανάλωσης στις περιπτώσεις αυτές θα μπορούσε να υπονομεύσει συνολικώς το καθεστώς φορολόγησης και την είσπραξη των ειδικών φόρων κατανάλωσης, επιτρέποντας την καταστρατήγηση της καταβολής των φόρων αυτών.

77. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, θέτει επίσης μια σαφή διαχωριστική γραμμή μεταξύ των ανεπανόρθωτων απωλειών που θέτουν σε εφαρμογή το απαιτητό του ειδικού φόρου κατανάλωσης και αυτών που, κατ' εξαίρεση, δικαιολογούν τη χορήγηση απαλλαγής. Κατά τον τρόπο αυτόν, οριοθετεί τους κινδύνους τους οποίους αναλαμβάνουν οικειοθελώς οι υπεύθυνοι για τη λειτουργία του καθεστώτος αναστολής του ειδικού φόρου κατανάλωσης. Φρονώ ότι η νομοθεσία είναι αρκούντως σαφής ώστε να παρέχει στους εγκεκριμένους αποθηκευτές τη δυνατότητα να εξακριβώνουν τον χαρακτήρα και την έκταση των κινδύνων –συμπεριλαμβανομένων των απωλειών που προκαλούνται από επίδειξη αμελούς συμπεριφοράς– που αναλαμβάνουν δυνάμει του ειδικού καθεστώτος που απολαμβάνουν και, συνεπώς, έναντι των οποίων μπορούν να επιλέξουν να ασφαλιστούν[46].

[44] Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2020, Compagnie des pêches de Saint-Malo (C-212/19, EU:C:2020:726, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[45] Όπ.π. (σκέψη 28).

[46] Στη σκέψη 52 της αποφάσεως της 24ης Φεβρουαρίου 2021, Silcompa (C-95/19, EU:C:2021:128), το Δικαστήριο έκρινε ως εξής: «[Σ]υνεπώς, στο πλαίσιο της διαδικασίας κυκλοφορίας των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης και τίθενται υπό καθεστώς αναστολής, ο νομοθέτης της Ένωσης αναγνώρισε στον εγκεκριμένο αποθηκευτή κεντρικό ρόλο, ο οποίος εκφράζεται με τη θέσπιση ενός καθεστώτος ευθύνης του για το σύνολο των κινδύνων που ενέχει η κυκλοφορία των οικείων προϊόντων. Κατά συνέπεια, ο εγκεκριμένος αποθηκευτής ορίζεται ως υπόχρεος για την καταβολή των ειδικών φόρων κατανάλωσης, σε περίπτωση που έχει διαπραχθεί, κατά την κυκλοφορία των προϊόντων, παρατυπία ή παράβαση λόγω της οποίας καθίστανται απαιτητοί οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης. Επιπλέον, η ευθύνη αυτή είναι αντικειμενική και δεν βασίζεται σε αποδεδειγμένο ή τεκμαιρόμενο πταίσμα του αποθηκευτή, αλλά στη συμμετοχή του σε μια οικονομική δραστηριότητα».

78. Τέλος, στο πλαίσιο απαντήσεώς της σε μία από τις γραπτές ερωτήσεις του Δικαστηρίου και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή επικαλέστηκε τη δυνατότητα σε μια πολύ ιδιαίτερη περίπτωση, όπως αυτή που περιγράφεται στο σημείο 70 των παρουσών προτάσεων, οι αρμόδιες εθνικές αρχές να μπορούν, μετά την επέλευση ανεπανόρθωτης απώλειας, να χορηγούν απαλλαγή από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης δυνάμει διοικητικής αποφάσεως. Κατά τη γνώμη μου, η απαλλαγή αυτή δεν στηρίζεται σε οποιαδήποτε νομική βάση. Η Επιτροπή, ερωτηθείσα ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν μπόρεσε να προσδιορίσει κάποια νομική βάση για τη συγκεκριμένη προσέγγιση [47]. Εν πάση περιπτώσει, η δυνατότητα αυτή θα ήταν προδήλως αντίθετη προς τον σκοπό εναρμόνισης που επιδιώκει η οδηγία 2008/118 και τη συνακόλουθη απαίτηση στενής ερμηνείας του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας αυτής.

Πρόταση

79. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που του υποβλήθηκαν από το Corte suprema di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ιταλία) ως ακολούθως:

1) Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης και για την κατάργηση της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ

   ορθώς ερμηνευόμενο, η έννοια «τυχαίο γεγονός» στη διάταξη αυτή καλύπτει, όπως και η έννοια «ανωτέρα βία» στην ίδια διάταξη, ξένες προς τον εγκεκριμένο αποθηκευτή, μη φυσιολογικές και απρόβλεπτες περιστάσεις, οι συνέπειες των οποίων δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν παρά την εκ μέρους του επίδειξη της δέουσας επιμελείας. Η προϋπόθεση ότι οι περιστάσεις πρέπει να είναι ξένες προς τον εγκεκριμένο αποθηκευτή δεν περιορίζεται απλώς στις εκτός του ελέγχου του περιστάσεις, σε σχέση με το υλικό ή τα φυσικά χαρακτηριστικά του οικείου προϊόντος, αλλά καλύπτει επίσης περιστάσεις που διαφεύγουν αντικειμενικά από τον έλεγχό του ή βρίσκονται εκτός της σφαίρας ευθύνης του.

2) Το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118

   έχει την έννοια ότι προκειμένου να αναγνωριστεί ότι συντρέχει τυχαίο γεγονός, απαιτείται από τον εγκεκριμένο αποθηκευτή να έχει επιδείξει τη δέουσα επιμέλεια για να αποτρέψει την επέλευση του ζημιογόνου γεγονότος.

3) Το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118

   πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία κατά την οποία πραγματικά περιστατικά τα οποία συνιστούν μη σοβαρό πταίσμα πρέπει να εξομοιώνονται με τυχαία γεγονότα και ανωτέρα βία.

4) Το άρθρο 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118

[47] Ειδικότερα, δεν μπορεί να συνιστά «άδεια των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους» δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 4, της οδηγίας 2008/118, καθόσον, όπως διευκρινίζεται στο σημείο 67 των παρουσών προτάσεων, η άδεια αυτή πρέπει να χορηγείται εκ των προτέρων για να επιτρέπεται η επέλευση μελλοντικού γεγονότος.

πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η φράση «ή ακόμη με την άδεια των αρμόδιων αρχών του κράτους μέλους» στη διάταξη αυτή δεν επιτρέπει στα κράτη μέλη να ορίζουν τις περιπτώσεις μη σοβαρού πταίσματος ως επιπλέον γενική κατηγορία περιπτώσεων κατά τις οποίες η ολική καταστροφή ή η ανεπανόρθωτη απώλεια δεν θεωρείται θέση σε ανάλωση.